

Verkenning Kennisdoorstroming en Innovatie Groen Onderwijs

Meer *vragen* dan *antwoorden*

Door bezuinigingen komen er minder middelen voor kennisdoorstroom. Dat noodzaakt tot bezinning. Wat werkt? En wat niet? Een verkenning leverde veel vragen op.

De bezuinigingsoperaties hebben effect op groen onderwijs, legt Rien van Tilburg uit als vertegenwoordiger van het platform de Groene Tafel, het samenwerkingsverband van alle groene onderwijsinstellingen. Er komen minder middelen voor kennisdoorstroom en innovatie en dat heeft consequenties. Maar welke? Hoe moet je er op reageren? Welke keuzes moet je maken? Je gaat je afvragen hoe kennisdoorstroom plaatsvindt. Hoe vindt innovatie in het groen onderwijs plaats? Wat werkt en wat werkt niet?

Verkenning

Het was reden voor een verkenning die Jos Verstegen, onderzoeker van LEI, begin 2015 uitvoerde in opdracht van de Groene Tafel. Belangrijkste onderzoeksvraag was hoe innovatie in het groen onderwijs plaatsvindt. Hoe vindt vernieuwing van het curriculum plaats? Welke rol speelt de kennisdoorstroom bij die innovatie? En welke instrumenten zijn succesvol? In samenwerking met medewerkers en studenten van Academisch Adviesbureau UniPartners interviewde Verstegen 48 vertegenwoordigers uit groen onderwijs: bestuurders, teamleiders, lectoren, docenten en studenten. Daarnaast organiseerde hij met Klaas Boer, secretaris van De Groene Tafel, een bijeenkomst met lectoren en voerde het onderzoeksteam interviews uit bij externe partijen: de Adviesraad Wetenschap, Technologie en Innovatie, Scheepvaart- en Transport College en bij ZonMW (gezondheidsonderzoek en zorginnovatie). Veel innovatie vindt plaats – zo blijkt – op basis van eigen initiatief van docenten en wordt gefaciliteerd

door de Groene Plus-gelden zoals de KIGO-, BOGO- en WURKS-regelingen. Soms is die kennisdoorstroom aanbodgestuurd, zeggen geïnterviewden. Daarnaast spelen Groen Kennisnet en het Ontwikkelcentrum een belangrijke rol bij de doorstroom van kennis, al zijn er kritische geluiden over de content en vindbaarheid. Er is heel veel, zo constateert Verstegen. Er wordt ook gebruik van gemaakt, maar de vraag is wat er gebeurt als het niet meer gefaciliteerd wordt? Wat gebeurt er als die instrumenten er niet meer zijn? Wordt het op een andere manier ingevuld? En doet iedereen dat op eigen houtje of wordt er gezamenlijk iets opgepakt? “Die discussie wordt nu volop gevoerd”, zegt Verstegen.

Er is een goede infrastructuur opgebouwd, vult Van Tilburg aan. “Groen Kennisnet en het Ontwikkelcentrum zijn waardevol. Het is belangrijk die kennisstructuur te behouden. Als je daar nu mee stopt, ben je het kwijt en krijg je het nooit meer terug. Daarom is landelijke samenwerking nodig.” Maar met die constatering blijven er ook veel vragen over. Hoe organiseer je die landelijke samenwerking? Hoe zorg je dat de kennis het onderwijs goed bereikt? En hoe zorg je dat het doorwerkt in het curriculum? “De verkenning heeft misschien meer vragen dan antwoorden opgeleverd,” erkent hij.

Werkveld

Interessant was de verkenning bij de externe partijen, vinden Van Tilburg en Verstegen. Zo zie je in de nautische sector een hele sterke betrokkenheid vanuit het bedrijfsleven met het Scheepvaart

Veel kennisdoorstroom vindt nu plaats, maar wat gebeurt er als het niet meer gefaciliteerd wordt? En hoe zorg je dat nieuwe kennis ook echt een plaats krijgt in het onderwijs. Het is tijd voor bezinning

en Transport College (STC). Mensen uit het werkveld hebben er in werkveldcommissies vergaande bevoegdheden als het gaat om de inhoud van het onderwijs. “Die betrokkenheid gaat verder dan wat we in groen onderwijs kennen”, aldus Van Tilburg. Ook in de zorg zie je een grote betrokkenheid. Het werkveld heeft niet alleen inhoudelijke inbreng, maar levert ook de spullen. Ze investeren met hun vakministerie, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in voorzieningen voor het onderwijs. Een succesvolle manier van kennisontsluiting in het groen onderwijs zie je bij de centra voor innovatief vakmanschap, vervolgt Van Tilburg die als voorzitter van het CvB van Clusius College nauw betrokken is bij het CIV Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Met inbreng van kennisinstellingen en bedrijfsleven worden in Expert Ontwikkelteams (EOT’s) de belangrijke thema’s benoemd. Vervolgens ontsluiten die EOT’s nieuwe kennis en ontwikkelen ze innovatieve concepten. De Meeting Points zorgen met verbindingsofficieren voor verbinding met het onderwijs. “Het is een nieuwe vorm van samenwerking die werkt”, zegt hij.

Bezinning

Er is heel veel ontwikkeld, constateren Verstege en Van Tilburg, “maar het is allemaal wel versnipperd. Kennisontwikkeling in de scholen komt niet vanzelf van de grond. Wil je werken aan vernieuwing van het curriculum en dat ook echt in het onderwijs vormgeven, dan is didacticisering essentieel, evenals professionalisering van docenten. Een goed voorbeeld is hoe VarkensNET het aanpakt.”

Om een goede infrastructuur in stand te houden, is landelijke samenwerking nodig, denkt Van Tilburg. Maar groen onderwijs bevindt zich nu in een transitiefase, veel is onduidelijk. “Vanzelfsprekendheden verdwijnen. Elke onderwijsinstelling is veel meer bezig met de eigen positie. Hoe wordt je een regionaal kenniscentrum bijvoorbeeld. De bezuinigingsoperaties leiden er toe dat je elkaar in de ogen moet kijken.” zegt Van Tilburg, “We moeten nieuwe vormen van samenwerking vinden. Het noodzaakt je tot bezinning.” ■